

УДК 340.1+342.5+7

Кириченко Олександр Анатолійович –

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри права факультету економіки і права,
Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика
alankir23@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8748-6431>

Oleksandr A. Kirichenko –

Doctor of Juridical Sciences, Professor,
Head of the Department of Law,
Faculty of Economics and Law,
Pylyp Orlyk International Classical University
(2 Kotelnikova Street, Mykolaiv, 54003, Ukraine)
alankir23@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8748-6431>

Особливості інноваційної сутності і видового поділу правопорушень у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я

З'ясовані базисні передумови необхідності докорінного удосконалення традиційного розуміння сутності і видового поділу правопорушень у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я.

У такому аспекті викладене інноваційне розуміння ступеневого сутнісного видового поділу правопорушень на макроправопорушення або кримінальні правопорушення (злочини, паразлочини, квазізлочини, позазаконзлочини, паравипадки, випадки), що спричиняють правовому статусу соціосуб'єктів істотні і вище збитки (шкоду, упуцуну вигоду), та на мініправопорушення (адміністративні, дисциплінарні, де-факто майново-договірні і де-юре майново-договірні проступки, парাপроступки, квазіпроступки, позазаконпроступки, параказуси і казуси).

Уточнена сутність і видовий поділ сексуальних правопорушень та ерпесексуальні, нан-ерпесексуальні та полісексуальні правопорушення.

Ключові слова: *особливості сутності і видового поділу правопорушень у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я; кримінальні, адміністративні, дисциплінарні, де-факто і де-юре майново-договірні правопорушення; злочини; паразлочини; квазізлочини; позазаконзлочини; паравипадки; випадки; проступки; казуси.*

O.A. Kirichenko Features of the Innovative Essence and Specific Division of Offenses in the Field of Medicine, Pharmacy and Public Health System

The basic prerequisites for the need to radically improve the traditional understanding of the essence and specific division of offenses within the framework of the procedure for overcoming offenses in the field of medicine, pharmacy and public health system.

An innovative understanding of the step-by-step essential specific division of offenses into macro-offenses or criminal offenses, that cause significant and higher losses (damage, lost profit) to the legal status of social entities; and into mini-offenses (administrative, disciplinary, de-facto property-contractual and de-jure property-contractual offenses, para-offenses, quasi-offenses, outlawoffenses, para-cases and cases) is presented.

Attention is drawn to the fact that macro-offenses or criminal offenses are divided into the following types:

1. Crimes - such acts that have all the signs and elements of the composition, for the commission of which an anti-criminal punishment should be imposed.

2. Para-crimes - acts that have all the signs and elements of the composition, except that this act was committed by a person who has not reached the age of imposition of anti-criminal punishment and is assigned a para-punishment in the form of compulsory educational measures.

3. *Quasi-crimes - acts that have all the signs and elements of the composition, except that this act was committed by an unsound person, who is assigned an anti-criminal quasi-punishment in the form of compulsory medical measures, and restorative anti-criminal responsibility is imposed on the guardian or trustee or on the person or institution replacing them.*

4. *Outlawcrimes – when all the signs and elements of the act are present, which actually caused or could cause significant or greater damage to the legal status of a certain social entity, but the Anticriminal Code of Ukraine does not provide for the composition of such an act, which should entail anti-criminal liability of the guilty person only in the form of restoring the violated legal status of the victim, that is, his rights, freedoms, obligations and/or interests.*

5. *Para-incidents – criminal offenses committed by an individual in the absence of his guilt, that is, in a situation where the person did not foresee the socially dangerous nature of his act and the possibility of causing significant and greater damage, but one of the following situations occurred - the person: a) although he physically could, but should not have foreseen this; b) although he was obliged, but could not physically foresee this; c) was not obliged and could not physically foresee this.*

6. *Incidents are socially dangerous natural phenomena, including the actions of predatory animals, which are not mediated by the actions of an individual, which cause the onset of anti-criminal responsibility of the state as a whole and only in the form of restoring the violated legal status of the victim.*

It is emphasized, that the essence of misbehaviors, para-misbehaviors, quasi-misbehaviors, outlawmisbehaviors, para-causes and causes as varieties of each type of mini-offenses is determined similarly to the corresponding varieties of macrooffenses or criminal offenses.

The essence and specific division of sexual offenses and erpesexual, non-erpesexual and polysexual offenses is clarified.

Keywords: *the features of the essence and species division of offenses in the field of medical and pharmaceutical activities and the public health system; the criminal, administrative, disciplinary, de-facto and de-jure property-contractual offenses; the crimes; the paracrimes; the quasicrimes; an outlawcrimes; the paraincidents; an incidents; the misbehaviors; the causes.*

Постановка проблеми. Особливості інноваційного розуміння сутності і видового поділу юридичних фактів, правопорушень і юридичної відповідальності у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я має істотне значення для докорінного удосконалення процедури подолання відповідних правопорушень і відноситься до теорологічного (доктринального) базису юриспруденції взагалі [1, с. 21-24; 10, с. 225-234; та ін.]. У той же час традиційне розуміння цих положень, як свідчить детальний аналіз існуючих відповідних підходів [10, с. 234-240], на цей час залишається достатньо архаїчним і недосконалим [2; 3; 15; 19; та ін.]. Тому зрозумілі намагання представників наукової школи юриспруденції професора Аланкіра із розробки всеохоплюючого варіанту інноваційного розуміння ступеневого сутнісного видового поділу правопорушень [1, с. 21-24; 5, с. 100-111; 6, с. 88-98; 7, с. 38-42; 8, с. 41-44; 9, с. 176-200; 10, с. 225-234; 11, с. 61-63; та ін.], що має істотне значення для докорінного удосконалення процедури подолання

правопорушень взагалі, а також розуміння сутності і видового поділу правомірних та антиделіктних правовідносин у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нажаль, вказані інноваційні підходи і досі практично залишаються поза увагою зі сторони вітчизняної та закордонної юридичної наукової спільноти. Поряд з цим у низці останніх видань вказане інноваційне розуміння ступеневого сутнісного видового поділу правопорушень піддано автором та іншими представниками наукової школи юриспруденції професора Аланкіра [1, с. 21-24; 10, с. 225-234; та ін.], що потребує широкої вітчизняної фахової наукової апробації з метою започаткування коректної наукової дискусії із розробки загально визнаних варіантів розуміння цих базисних теорологічних положень юриспруденції.

Невирішені раніше проблеми. Незважаючи на те, що за інноваційним розумінням сутності і видового поділу кримінальних правопорушень і

мініправопорушень [1, с. 21-24; 5, с. 100-111; 6, с. 88-98; 7, с. 38-42; 8, с. 41-44; 9, с. 179-188; 10, с. 225-234; 11, с. 61-63; та ін.] при заподіянні будь-яким правовідносинам істотних і вище збитків (шкоди, упущеної вигоди) мають місце кримінальні правопорушення, що як й мініправопорушення в залежності від обставин поділяються кожен з них на шість груп, зокрема, за однією із останніх редакцій такого розуміння відповідно на злочини, паразлочини, квазізлочини, позазаконзлочини, паравипадки і випадки та на проступки, парাপроступки, квазіпроступки, позазаконпроступки, параказуси і казуси [9, с. 179-188], існуючі до і після традиційні теоретичні і законодавчі підходи залишаються майже незмінними. Наприклад, у новій редакції, у ст. 11 КК України сформульовано поняття лише кримінального правопорушення без його поділу на різновиди, а у ст. 12 дається поділ вже кримінальних правопорушень на кримінальні проступки та на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі злочини, коли передні редакції цих статей мали єдине поняття злочинів і також їх поділ на чотири різновиди – невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі [13]. При цьому поняття кримінального правопорушення за ст. 11 «Поняття кримінального правопорушення» КК України складається формально з чотирьох ознак: 1) передбачене КК України діяння, тобто протиправність діяння; 2) суспільна небезпечність діяння; 3) винність діяння; 4) вчинене суб'єктом кримінального правопорушення [13], а фактично з шести, оскільки остання з ознак розкладається ще одну з трьох самостійних ознак: 4) вчинене спеціальним суб'єктом; 5) вчинене суб'єктом, який досяг певного віку; 6) вчинене осудним суб'єктом [9, с. 181].

У такому аспекті **навіщо було вводити поняття кримінальних проступків, що суперечить не лише здоровому глузду, а й донині існуючому традиційному загальне теоретичному поділу правопорушень за ступенем небезпеки та заподіяної шкоди на злочини та проступки !!!??? [20, с. 207; та ін.], що, до речі, складає навіть шкільну юридичну компетентність [16, с. 40-41; та ін.]**

А за ч. 1 ст. 2.1.1 «Злочин» проекту нового КК України. злочином є діяння, яке: а) є протиправним, тобто порушує норму приватного

або публічного права, та б) відповідає складу злочину, передбаченому цим Кодексом [17], тобто фактично одна ознака протиправність [9, с. 181].

У колективній монографії цей же підхід Ю.В. Баулін викладає вже дещо по-іншому: у ст. 2.1.1 йдеться про те, що кримінальним правопорушенням є протиправне діяння, яке відповідає складу злочину чи проступку, передбаченого цим Кодексом»; свою чергу, ст. 2.1.2 - яке діяння є протиправним, ст. 2.1.3 – поняття та ознаки складу кримінального правопорушення [18, с. 82], коли протиправним є діяння, яке порушує вимогу, обмеження або заборону, передбачену законом чи іншим джерелом права [18, с. 84], а згідно ч. 2 ст. 2.1.2, зміст ознак складу кримінального правопорушення встановлюється на підставі положень цього Кодексу та інших джерел права [18, с. 86].

Тоді як мегакогнітивне розуміння ступеневого сутнісного видового поділу правопорушень, що викладається, вбачає лише таку одну ознаку кримінального правопорушення, як суспільна небезпечність чи шкідливість діяння, внаслідок чого тим чи іншим базисним категоріям правового статусу фізичної особи та/чи іншого соціосуб'єкта спричиняється відповідно суттєві чи більші або менші ніж суттєві, але більші, ніж значні, збитки [9, с. 181].

Всі ж інші передбачені чинним та проектним кримінальними кодексами ознаки кримінального правопорушення враховані у видовому поділі як кримінальних, так й інших правопорушень [9, с. 181].

У цьому аспекті показовою є відверте юридичне некомпетентне розмежування правопорушень і зловживання правом, що в одній із останніх так би мовити докторських дисертацій О.О. Гогіна «Загальна концепція правопорушень: проблеми методології, теорії і практики», в якій ознаками зловживання правом вважається з однієї сторони, використання прав на суперечність їхньому прямому призначенню та заподіяння цим шкоди громадським чи особистим інтересам використання прав на суперечність їхньому прямому призначенню та заподіяння цим шкоди суспільним чи особистим інтересам, а з іншої сторони - настання негативних наслідків, не пов'язаних із суттєвим порушенням прав та інтересів інших осіб, що,

однак, не є правопорушенням, тоді як будь-який службовий злочин є протиправним соціально-шкідливим винним караним діянням [2, с. 33].

Тобто, суцільна плутанина : зловживання правом спричиняє шкоду суспільним чи особистим інтересам, але при цьому не є істотним порушенням прав та інтересів інших осіб. Щоб стати правопорушенням, діяння у вигляді зловживання правом має являти собою лише істотне і мабуть вище порушення прав та інтересів інших осіб, а якщо менше, то виходить, що це вже не правопорушення. І зловживання правом чомусь в контексті правопорушень порівнюється лише із службовим власне злочином, а не з правопорушенням взагалі. Чи може таке словоблуддя складати основу спеціальної так званої докторської дисертації з проблем сутності правопорушень !!!???? [9, с. 182].

У контексті співвідношення правопорушення зі суміжними поняттями наводиться і ризик, що О.О. Гогін розглядає не як обставину, що виключає чи зменшує ступінь вини особи, аналогічно необхідній чи уявній обороні, крайній необхідності та ін., а як категорію, віднесення якої до правопорушення має входити в компетентність відповідної уповноваженої на це особи чи суду, виходячи із обставин кожної конкретної справи, нібито не це ж саме стосується й інших обставин, що виключають протиправність чи зменшують ступінь вини особи [2, с. 33-34].

Не кращим чином у такому ж аспекті О.О. Гогін розуміє і так зване «об'єктивно-протиправну поведінку», що нібито відрізняє від правопорушення лише відсутність складу, в якості прикладів чого називаються діяння неосудної особи та особи, яка не досягла віку юридичної відповідальності [2, с. 34], що фактично вже є, за інноваційним підходом, паразлочином чи парাপроступком та квазізлочином чи квазіпроступком [9, с. 179-188].

Не менш юридичне некомпетентним є розуміння О.О. Гогіним і так званої «помилки правознавстві», що нібито не є правопорушенням внаслідок відсутності умислу чи необережності, але чомусь у такому аспекті порівнюється лише із зловживанням службовим становищем, халатністю і недбалістю та все ж таки у разі

настання тяжких наслідків !!! має тягти дисциплінарну відповідальність !!!??? [2, с. 34]. Тобто у даному випадку відверто алогічне і юридичне некомпетентне має місце юридична відповідальність за відсутності правопорушення.

І вершиною юридичної некомпетентності так званого докторанта є висунуте ним таке суміжне із правопорушеннями поняття, як «правопорушення як юридичний факт, що обумовлює правовідносини юридичної відповідальності», і яке має сукупність таких двох рівнозначних юридичних фактів : правопорушення і початкового процесуального рішення у вигляді акту правозастосування [2, с. 34-35].

І такого роду юридичних ляпсусів у контексті традиційного так би мовити дисертаційного розуміння сутності і видового поділу правопорушень чимало [3; 15; 19; та ін.], що відповідним чином відбивається і на стані традиційного розуміння сутності і видового поділу правопорушень, і робить доцільним продовжити фахову наукову апробацію одного з останніх варіантів власне інноваційного розуміння сутності і видового поділу правопорушень [1, с. 21-24; 5, с. 100-111; 6, с. 88-98; 7, с. 38-42; 8, с. 41-44; 9, с. 179-188; 10, с. 225-234; 11, с. 61-63; та ін.], що має істотне значення для докорінного удосконалення процедури подолання правопорушень взагалі, а також розуміння сутності і видового поділу правомірних та антиделіктних правовідносин у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я.

Метою статті є продовження фахової наукової апробації одного з останніх варіантів інноваційного розуміння ступеневого сутнісного видового поділу правопорушень [1, с. 21-24; 10, с. 225-234; та ін.] з тим, щоб нарешті започаткувати широку коректну наукову дискусію із розробки загально визнаного варіанту представлення і впровадження цих інноваційних положень, що мають істотне значення для докорінного удосконалення процедури подолання правопорушень взагалі, а також розуміння сутності і видового поділу правомірних та антиделіктних правовідносин у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я.

Викладення основного матеріалу. Один із останніх варіантів **власне інноваційного**

розуміння ступеневого сутнісного видового поділу правопорушень як одного з теоретичних базисів юриспруденції [1, с. 21-24; 10, с. 225-234; та ін.], що у повній мірі може бути впроваджено у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я, більш доцільно представити вітчизняній та закордонній юридичній науковій спільноті таким чином :

1. Макроправопорушення (кримінальні правопорушення), тобто суспільно небезпечні діяння, що порушили будь-які правовідносини і спричинили чи можуть спричинити суттєві і більші збитки (фізичну та/або майнову та/чи первинну моральну шкоду та вторинну моральну шкоду; упущену вигоду) правам, свободам, обов'язкам та/чи інтересам фізичних, юридичних осіб чи держави, міждержавного утворення, коли :

1.1. Залежно від складу діяння кримінальні правопорушення поділяються на :

1.1.1. Злочини (діяння, що мають всі ознаки та елементи складу, за скоєння яких має призначатися антикримінальне покарання), що **за ступенем тяжкості** поділяються на :

1.1.1.1. Мінімальні злочини (тобто мінімального ступеня тяжкості, за які передбачено покарання більш м'яке, ніж обмеження волі; у разі реальної необхідності саме такий додатковий різновид правопорушення треба було б передбачити у ст. 12 КК України [13] та у ст. 215 КПК України [14], а не словосполучення «кримінальні проступки», що **свідчить лише про відсутність у авторів цих кодексів та змін**

до них, належної юридичної освіти) !!! [8, с. 41-42].

1.1.1.2. Незначні злочини (незначного ступеня тяжкості, за які передбачено покарання від обмеження до позбавлення волі на строк не більше, ніж на два роки) [7, с. 40].

1.1.1.3. Середні злочини (середнього ступеня тяжкості, за які передбачено покарання від двох до п'яти років позбавлення волі).

1.1.1.4. Тяжкі злочини (за які передбачено покарання від шести до десяти років позбавлення волі).

1.1.1.5. Особливо тяжкі злочини (за які передбачено покарання від одинадцяти і вище років позбавлення волі або смертна кара).

1.1.2. Паразлочини - такого роду діяння, що мають всі ознаки і елементи складу, за винятком того, що дане діяння скоєно особою, яка не досягла віку призначення антикримінального покарання і йому призначається парапонаршення у вигляді примусових заходів виховного характеру.

1.1.3. Квазізлочини - такого роду діяння, що мають всі ознаки і елементи складу, за винятком того, що дане діяння скоєно неосудною особою, якій призначається антикримінальне квазіпокарання у вигляді примусових заходів медичного характеру, а відновлювальна антикримінальна відповідальність покладається на опікуна чи піклувальника або на особу чи установу, які їх замінюють [8, с. 42].

1.1.4. Позазаконзлочини¹ - коли в наявності всі ознаки і елементи складу діяння, що фактично заподіяло чи могло заподіяти

¹ В попередніх варіаціях даного інноваційного розуміння ступеневого сутнісного видового поділу правопорушень цей різновид кримінальних правопорушень або макроправопорушень іменувався як «квазіпаразлочини» [7, с. 40; 8, с. 42-43; та ін.] і відповідно аналогічний різновид мініправопорушень, як «квазіпарапроступки» [7, с. 41; 8, с. 44; та ін.], що алогічно порушувало попередню логіку викладу матеріалу від паразлочину чи парাপроступку до квазізлочину чи квазіпроступку і тому у наступних роботах було запропоновано термін «параквазізлочини» і «параквазіпроступки» [9, с. 141; та ін.]. Але і такий підхід сам по собі не розкриває сутності даного виду злочинів і проступків, що у такому аспекті більш правильно буде іменувати власне позазаконзлочинами та позазаконпроступками, тобто злочини і проступки, що знаходяться за межами чинного правового врегулювання – власне закону. І прийняття такого правового регулювання цих фактично існуючих різновидів злочинів і проступків практично ще треба

вимагати від парламенту у відповідності із вимогами хоча б ч. 1 і ч. 2 ст. 3 Конституції України у частині визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю, що як і всі інші права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [12]. Значить чи точніше перш за все це є обов'язком й того самого парламенту, який просто таки повинен даний обов'язок виконати належним чином і у максимально стислі строки передбачити дане правопорушення у відповідному кодексі, причому цілковито за своєї ініціативи, а не те що за підказкою чи, ще гірше, за примусом кого-небудь. Буде логічним також замість паранещасних випадків і нещасних випадків використовувати аналогічно параказусам і казусам терміни «паравипадки» і просто «випадки» [9, с. 183; та ін.].

правовому статусу певного соціосуб'єкта суттєві чи більші збитки, але Антикримінальний кодекс України не передбачає склад такого діяння, що повинно тягти антикримінальну відповідальність винної особи тільки у вигляді відновлення порушеного правового статусу потерпілого, тобто його прав, свобод, обов'язків та/чи інтересів. Якщо при розгляді антикримінальної справи буде встановлена наявність збитків менших, ніж істотні, тобто за наявності позазаконпроступка, то відшкодування збитків та інше максимально повне відновлення правового статусу потерпілого має закінчитися в силу безумовного дотримання принципу раціональності процедури подолання правопорушень власне в антикримінальному судочинстві [8, с. 42-43].

1.1.5. **Паравипадки** - кримінальні правопорушення, вчинені фізичною особою за відсутності його вини, тобто в ситуації, коли особа не передбачала суспільно небезпечний характер свого діяння і можливість заподіяння цим істотних і більше збитків, але мала місце одна з наступних ситуацій - особа :

- а) хоча фізично і могла, але не повинна була цього передбачити;
- б) хоча й зобов'язана була, але фізично не могла цього передбачити;
- в) не зобов'язана була і фізично не могла цього передбачити [8, с. 43].

і які, в залежності від причини відсутності вини, діляться на :

1.1.5.1. *Паравипадки-суперечності* (за наявності таких суперечностей в регулюванні певних правовідносин, що виключають наявність вини особи) [7, с. 40].

1.1.5.2. *Паравипадки-суб'єктивності* (за наявності необґрунтованих за обсягом та/чи по суті обов'язків, що особа фізично не могла виконати та/або в силу наявності відповідного положення природної галузі права не зобов'язана була виконувати) [7, с. 40-41].

1.1.5.3. *Паравипадки-правомірності* (коли діяння скоєно за наявності обставин, що виключають його антисоціальність : необхідна оборона, уявна оборона, крайня необхідність та ін.) [7, с. 41].

1.1.5.4. *Паравипадки-природності* (коли певне діяння особи опосередковане природними явищами, в т. ч. діяннями хижих тварин, і особа об'єктивно не повинна була та/чи фізично не

могла повністю або частково попередити настання цих явищ чи діянь або запобігти повністю заподіяння збитків чи зменшити їх розмір).

1.1.6. **Випадки** - суспільно небезпечні природні явища, в т. ч. діяння хижих тварин, що не опосередковані діяннями фізичної особи, що зумовлюють настання антикримінальної відповідальності держави в цілому і тільки у вигляді відновлення порушеного правового статусу потерпілого [8, с. 43].

2. **Мініправопорушення**, тобто суспільно шкідливе діяння, що заподіяло чи могло заподіяти менш ніж істотні, але більш ніж значні збитки (шкоду : фізичну, майнову та/чи первинну і вторинну моральну шкоду; упущену вигоду) правам, свободам, обов'язкам та/чи інтересам фізичних або юридичних осіб чи держави, міждержавної установи, що в залежності від :

2.1. **Складу правопорушення** поділяються на :

2.1.1. **Проступки** (має всі ознаки, елементи правопорушення) [8, с. 43-44].

2.1.2. **Парапроступки** (має всі ознаки, елементи правопорушення, вчиненого особою, яка не досягла віку призначення карально-виховного покарання відповідного виду юридичної відповідальності) [8, с. 44].

2.1.3. **Квзіпроступки** (має всі ознаки, елементи правопорушення, вчиненого неосудною або обмежено осудною особою).

2.1.4. **Позазаконпроступки** (діяння, що заподіяло чи могло заподіяти менш ніж істотні, але більш ніж значні збитки, і склад такого проступку не передбачений в Адміністративному, Трудовому, Де-факто майново-договірному або в Де-юре майново-договірному кодексі України).

2.1.5. **Параказуси** (за наявності належного або неналежного суб'єкта, але за відсутності вини), що в залежності від причини відсутності вини мають аналогічний паравипадкам видовий поділ на :

2.1.5.1. *Параказуси-суперечності.*

2.1.5.2. *Параказуси-суб'єктивності.*

2.1.5.3. *Параказуси-правомірності.*

2.1.5.4. *Параказуси-природності.*

2.1.6. **Казуси** (явища природи, в т. ч. діяння хижих тварин, що не опосередковані діяннями людини) [7, с. 41].

2.2. Характеру регульованих суспільних відносин (правовідносин) поділяються на :

2.2.1. Адміністративні правопорушення (при порушенні зовнішніх по відношенню до юридичної особи правовідносин, за включенням майново-договірних або особистих немайнових чи порівняних до них правовідносин) : *проступки, парাপроступки, квазіпроступки, позаконпроступки, параказуси і казуси* [7, с. 41-42].

2.2.2. Дисциплінарні правопорушення (при порушенні внутрішніх по відношенню до юридичної особи правовідносин, за включенням майново-договірних або особистих немайнових чи порівняних до них правовідносин) : *проступки, парাপроступки, квазіпроступки, позаконпроступки, параказуси і казуси* [7, с. 42].

2.2.3. Де-факто майново-договірні (цивільні) правопорушення (при порушенні майново-договірних або особистих немайнових чи порівняних до них правовідносин між фізичними особами або між фізичною та юридичною особою) : *проступки, парাপроступки, квазіпроступки, позаконпроступки, параказуси і казуси*.

2.2.4. Де-юре майново-договірні (господарські, арбітражні) правопорушення (при порушенні майново-договірних або особистих немайнових чи порівняних до них правовідносин між юридичними особами) : *проступки, парাপроступки, квазіпроступки, позаконпроступки, параказуси і казуси* [7, с. 42; 8, с. 44].

На завершення викладу розглянутого варіанту власне інноваційного розуміння

сутності і видового поділу правопорушень доцільно акцентувати увагу на тому, що необхідність розмежування представниками наукової школи юриспруденції професора Аланкіра традиційних сексуальних правопорушень з іншими правопорушеннями, що ґрунтуються на статевих ознаках, була викликана ухваленням Комітетом міністрів Ради Європи до абз. 1 Керівних принципів щодо запобігання та боротьби з сексизмом : заходів щодо реалізації Рекомендацій «Запобігання та боротьба з сексизмом» такого поняття сексизму [4], що змішало між собою всі правопорушення, в основі вчинення яких лежить прояв тих чи інших статевих ознак – як тих, що засновані на прояві репродуктивного або моделюючого його потягу; так і тих, що побудовані на прояві інших статевих ознак.²

Тому виникла необхідність докорінне переглянути традиційне розуміння гендерних правовідносин та відповідно сутність і об'єктно-видовий поділ так званих «сексуальних правопорушень» О.С. Тунтула запропонувала вести [21, с. 9, 46, 49], а Л.С. Березовенко піддала всебічному подальшому розвитку, на «ерпесексуальні правопорушення», в основі вчинення яких лежить репродуктивний та/чи моделюючий його потяг; «нан-ерпесексуальні правопорушення», вчинення яких мотивоване будь-якими іншими статевими проявами особи; та «полісексуальні правопорушення», вчинення яких будується вже на поєднанні ознак ерпесексуальних і нан-ерпесексуальних правопорушень³ [9, с. 65].

² Зокрема : «1. Будь-який акт, жести, візуальна репрезентація, сказані чи написані слова, практика чи поведінка, які базуються на ідеї, що особа чи група осіб є малозначимими через їхню стать. 2. Діяння і визначення, що виникають у публічній чи приватній сфері, онлайн чи офлайн, з метою чи які мають наслідком : 2.1. Порушення гідності або прав людини чи групи людей. 2.2. Спричинення фізичної, сексуальної, психологічної, соціально-економічної шкоди або страждання людині чи групі людей. 2.3. Створення ворожого, принизливого середовища. 2.4. Створення бар'єрів у реалізації прав для людини чи групи людей. 2.5. Підтримка і закріплення гендерних стереотипів» [4, с. 10; 21, с. 46-47]. При цьому було підкреслено, що «гендерні стереотипи – це упереджені соціальні та культурні шаблони чи ідеї, згідно з якими чоловіків та жінок наділяють характеристиками й функціями, що визначаються й обмежуються їхньою статтю [4, с. 10].

³ У такому аспекті були запропоновані й такі інноваційні поняття, як :

1. Гендерправопорушення – ерпесексуальні, нан-ерпесексуальні і полісексуальні кримінальні та інші правопорушення, гендерпредикатні діяння (будь-які діяння, вчинені потенційним порушником Гендерної парадигми Освітнього комплексу чи його інтересах іншою особою, які полегшують скоєння чи створюють будь-які інші умови скоєння у майбутньому сексуального правопорушення), гендервіктимні діяння (будь-яка поведінка потерпілого, яка провокує, полегшує або будь-яким іншим чином сприяє вчиненню того чи іншого кримінального чи іншого гендерправопорушення) та гендерзловживання (будь-які діяння, що йдуть від потенційних потерпілих від кримінальних та інших ерпесексуальних правопорушень і що виявляється в публічній демонстрації клозмінімізації, почуттів кохання,

Висновки. Викладений один із останніх варіантів інноваційного розуміння сутності і видового поділу правопорушень [1, с. 21-24; 10, с. 225-234; та ін.], що відносяться до теоретичного базису юриспруденції і може бути у повній мірі застосований й у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я, не претендує на завершеність і складає лише належну доктринальну, проектну законодавчу та

іншу прикладну основу для започаткування широкої коректної наукової дискусії з розробки загально визнаного варіанту його представлення і впровадження в контексті докорінного удосконалення процедури подолання правопорушень взагалі, а також розуміння сутності і видового поділу правомірних та антиделіктних правовідносин у сфері здійснення медичної та фармацевтичної діяльності і системи громадського здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Бідей О.М., Кириченко О.А. Інноваційна сутність і видовий поділ правопорушень в Адміністративній галузі права і судочинства, Інформаційній, Фінансовій і Земельній галузі права та у процесі здійснення державного контролю з використання земельногo фонду. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 137. С. 17-26. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/08/bidei_kirichenko_137.pdf.
2. Гогин А.А. Общая концепция правонарушений: проблемы методологии, теории и практики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук; спец.: 12.00.01. Казанский (Приволжский) гос. ун-т, Казань. 2011. 40 с.
3. Егоров А.А. Категория «правонарушение» в отечественной теоретико-правовой мысли: автореф. дис. ... канд. юрид. наук; спец.: 12.00.01. Московск. гос. юрид. ун-т имени О.Е. Кутафина. Москва, 2018. 20 с.
4. Запобігання та боротьба з сексизмом. Рекомендації CM/Rec(2019)1 Комітету міністрів Ради Європи від 27 березня 2019 р. URL: <https://rm.coe.int/cm-rec-2019-1-on-preventing-and-combating-sexism-ukr/1680968561>.
5. Кириченко А.А. Новая доктрина криминальных правонарушений: приглашение к дискуссии. *Вісник Кримінологічної асоціації України*: зб. наук. пр. Харків: ХНУВС, 2015. № 2 (10) С. 100-111.
6. Кириченко О.А., Тунтула О.С., Ланцедова Ю.О. Основы работы с джерелами антиделіктних відомостей. Лекція № 3. Курс лекцій з криміналістики: навч. посібник. 3-тє вид. Київ: Видавець Назаров О. А., 2019. 92 с.

приналежності або проявів парафілії і будь-які інші діяння, що виходять за установлені моральні принципи).

2. Клозмінімізація - така мінімізація одягу, яка суперечить загально визнаним нормам моралі і за будь-яких обставин може викликати природний статевий потяг протилежної статі, в якості чого не розцінюється відповідний, але не явно перебільшений рівень клозмінімізації в процесі тренувань або виступів у процесі спортивних змагань з плавання та ін.), циркових, естрадних та інших художньо-самодіяльних виступів, на пляжах і т.д. [21, с. 8].

3. Сексуальні правопорушення – кримінальні та інші правопорушення, що основані будь-яких статевих ознаках, які залежно від базисного стимулу, що визначає їх сутність, поділяються на ерпесексуальні, нан-ерпесексуальні і полісексуальні правопорушення [21, с. 10].

У той же час не буде зайвим особливо підкреслити, що викладені та інші подібного роду найменування різновидів правопорушень мають право на існування в контексті лише «об'єктно-видового» розмежування такого роду складів в межах Особливої частини перспективного як Антикримінального, так й Адміністративного і, не виключно, Трудового кодексу, що поряд з цим не має

виходити за межі вже розглянутого інноваційного розуміння лише п'яти базисних різновидів правопорушень – кримінальних правопорушень чи макроправопорушень та мініправопорушень або адміністративних, дисциплінарних, де-факто майново-договірних і де-юре майново-договірних правопорушень. Власне тільки ці названі п'ять базисних різновидів правопорушень фактично і являють собою порушення відповідних правовідносин за об'єктним видовим поділом складів правопорушень Особливої частини названих кодексів – наприклад, гендерних правовідносин, взагалі, або ерпесексуальних, нан-ерпесексуальних чи полісексуальних правовідносин, зокрема, і т.д. [8, с. 193]. У такому розумінні, а не поряд із названими інноваційними п'ятьма базисними різновидами правопорушень можна говорити і про наявність конституційних, екологічних, бюджетних, податкових, банківських [2, с. 21], фінансових [2, с. 29], процесуальних [2, с. 31], міжнародних [2, с. 32] та інших правопорушень, про які не інакше як поряд з іншими базисними правопорушеннями відверте юридичне некомпетентне мова йде в одній із спеціальних так званих докторських дисертаціях [2, с. 21-32; 8, с. 193].

7. Кириченко О.А., Ланцедова Ю.О., Тунтула О.С. Інновації юриспруденції та законності у сфері транспорту і транспортних технологій: монографія. Варшава: RS Global Sp.z O.O., 2021. 95 с.
8. Кириченко О.А., Тунтула О.С., Ткач Ю.Д. Інновації юриспруденції в забезпеченні журналістської галузі права та медіабезпеки: монографія. Варшава: RS Global Sp.z O.O., 2021. 98 с.
9. Кириченко О.А., Базові інновації антиделіктного судочинства: монографія. 2-ге видання. Київ: Видавець Назаров О. А., 2025. 2980 с.
10. Кириченко О.А. Інноваційний базис юриспруденції: монографія. Київ: Видавець Назаров О.А., 2025. 3308 с.
11. Кириченко О.А. Мегакогнітивне розуміння ступеневого сутнісного видового поділу юридичних фактів, правопорушень та юридичної відповідальності. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 135. С. 55-71. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/kirichenko_135.pdf.
12. Конституція України: закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
13. Кримінальний кодекс України: закон України від 5 квітня 2001 р., № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
14. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
15. Маштаков И.В. Сравнительно-правовая характеристика правонарушений: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук; спец.: 12.00.01. Казанск. гос. ун-т. Казань. 2005 24 с.
16. Наровлянський О.Д. Основи правознавства: підручник для 9-го класу. Київ: Грамота, 2017. 182 с.
17. Проект Кримінального кодексу України станом на 17 січня 2021 р. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2021/01/18/kontrolnyj-proekt-kk-17-01-2021.pdf>.
18. Проект нового Кримінального кодексу України: передумови розробки, концептуальні засади, основні положення: монографія / П.П. Андрушко, О.С. Бакумов, Ю.В. Баулін, В.М. Бурдін, І.А. Вишнеvsька, О.П. Горох, Н.О. Гуторова, Н.О. Марчук, В.О. Навроцький, Ю.А. Пономаренко, Є.Л. Стрельцов, М.І. Хавронюк / за заг. ред. Ю.В. Бауліна, М.І. Хавронюка. Київ: Компанія ВАІТЕ, 2024. 494 с.
19. Сидорова А.В. Концепции правонарушения в российском и южнославянском праве в новейшее время: историко-правовое и сравнительное исследование: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. 12.00.01. Чеченск. гос. ун-т. Грозный. 2020. 27 с.
20. Тополевський Р.Б., Федіна Н.В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
21. Тунтула А.С. Гендерная парадигма: системное правовое исследование: монография / под ред. А.А. Кириченко. Киев: Издатель Назаров О.А., 2020. 160 с.

References:

1. Bidei O.M., Kyrychenko O.A. Innovatsiina sutnist i vydovyi podil pravoporushen v Administratyvni haluzi prava i sudochynstva, Informatsiinii, Finansovii i Zemelni haluzi prava ta u protsesi zdiisnennia derzhavnogo kontroliu z vykorystannia zemelnogo fondu. *Zhurnal skhidnoievropetskoho prava*. 2025. № 137. S. 17-26. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/08/bidei_kirichenko_137.pdf.
2. Hohyn A.A. Obshchaia kontseptsyia pravonarushenyi: problemi metodolohyy, teoryy u praktyky: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk; spets.: 12.00.01. Kazanskyi (Pryvolzhskiy) hos. un-t, Kazan. 2011. 40 s.
3. Ehorov A.A. Katehoriya "pravonarushenye" v otechestvennoi teoretyko-pravovoi misly: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk; spets.: 12.00.01. Moskovsk. hos. yuryd. un-t ymeny O.E. Kutafyna. Moskva, 2018. 20 s.
4. Zapobihannia ta borotba z seksyzmom. Rekomendatsii CM/Rec(2019)1 Komitetu ministriv Rady Yevropy vid 27 bereznia 2019 r. URL: <https://rm.coe.int/cm-rec-2019-1-on-preventing-and-combating-sexism-ukr/1680968561>.
5. Kyrychenko A.A. Novaia doktryna krymynalnikh pravonarushenyi: pryhlashenye k dyskussyy. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*: zb. nauk. pr. Kharkiv: KhNUVS, 2015. № 2 (10) S. 100-111.

6. Kyrychenko O.A., Tuntula O.S., Lantsedova Yu.O. Osnovy roboty z dzherelamy antydeliknykh vidomosti. Lektsiia № 3. Kurs lektsii z kryminalistyky: navch. posibnyk. 3-tie vyd. Kyiv: Vydavets Nazarov O. A., 2019. 92 s.
7. Kyrychenko O.A., Lantsedova Yu.O., Tuntula O.S. Innovatsii yurysprudentsii ta zakonnosti u sferi transportu i transportnykh tekhnolohii: monohrafiia. Varshava: RS Global Sp.z O.O., 2021. 95 s.
8. Kyrychenko O.A., Tuntula O.S., Tkach Yu.D. Innovatsii yurysprudentsii v zabezpechenni zhurnalistskoi haluzi prava ta mediabezpeky: monohrafiia. Varshava: RS Global Sp.z O.O., 2021. 98 s.
9. Kyrychenko O.A., Bazovi innovatsii antydeliktneho sudochynstva: monohrafiia. 2-he vydannia. Kyiv: Vydavets Nazarov O. A., 2025. 2980 s.
10. Kyrychenko O.A. Innovatsiinyi bazys yurysprudentsii: monohrafiia. Kyiv: Vydavets Nazarov O.A., 2025. 3308 s.
11. Kyrychenko O.A. Mehakohnityvne rozuminnia stupenevoho sutnisnogo vydovoho podilu yurydychnykh faktiv, pravoporushen ta yurydychnoi vidpovidalnosti. *Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava*. 2025. № 135. S. 55-71. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/kirichenko_135.pdf.
12. Konstytutsiia Ukrainy: zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
13. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: zakon Ukrainy vid 5 kvitnia 2001 r., № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
14. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 r. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
15. Mashtakov Y.V. Sravnytelno-pravovaia kharakterystyka pravonarushenyi: avtoref. dyss. ... kand. yuryd. nauk; spets.: 12.00.01. Kazansk. hos. un-t. Kazan. 2005 24 s.
16. Narovlianskyi O.D. Osnovy pravoznavstva: pidruchnyk dlia 9-ho klasu. Kyiv: Hramota, 2017. 182 s.
17. Proekt Kryminalnogo kodeksu Ukrainy stanom na 17 sichnia 2021 r. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2021/01/18/kontrolnyj-proekt-kk-17-01-2021.pdf>.
18. Proiekt novoho Kryminalnogo kodeksu Ukrainy: peredumovy rozrobky, kontseptualni zasady, osnovni polozhennia: monohrafiia / P.P. Andrushko, O.S. Bakumov, Yu.V. Baulin, V.M. Burdin, I.A. Vyshnevskia, O.P. Horokh, N.O. Hutorova, N.O. Marchuk, V.O. Navrotskyi, Yu.A. Ponomarenko, Ye.L. Streltsov, M.I. Khavroniuk / za zah. red. Yu.V. Baulina, M.I. Khavroniuka. Kyiv: Kompaniia VAITE, 2024. 494 s.
19. Sydorova A.V. Kontseptsyy pravonarusheniia v rossiiskom y yuzhnoslavianskom prave v noveishee vremia: ystoryko-pravovoe y sravnytelnoe yssledovanye: avtoref. dyss. ... kand. yuryd. nauk. 12.00.01. Chenchensk. hos. un-t. Hroznii. 2020. 27 s.
20. Topolevskiy R.B., Fedina N.V. Teoriia derzhavy i prava: navch. posibnyk. Lviv: LvDUVS, 2020. 268 s.
21. Tuntula A.S. Hendernaia paradyhma: systemnoe pravovoe yssledovanye: monohrafiia / pod red. A.A. Kyrychenko. Kyev: Yzdatel Nazarov O.A., 2020. 160 s.